

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1745/2022.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.917/2021/8. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A részvénytársaság indítványozó jogi képviselője (dr. Gremesperger Gábor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy felperese volt. Az alperesi gazdasági társaság tevékenységéhez évente előre meghatározott mennyiségű és minőségű energetikai célú faapríték volt szükséges. Ennek biztosítása érdekében 2015. április 2-án adásvételi szerződést kötött az indítványozóval, amelynek értelmében az indítványozó a faaprítékot az alperes részére rendelkezésre tartja, értékesíti és a telephelyére szállítja.
- [3] Az alapper elbírálása szempontjából az adásvételi szerződés 4.2-4.4. pontjai bírtak jelentőséggel, melyek a következők szerint rendelkeztek. Az alperes az indexált vételár összegét az árindex-változások közzétételét követő hónap utolsó munkanapjáig közli az indítványozóval, a közölt ár pedig a tárgyév július 1-jétől a következő év június 30-áig érvényes. Abban az esetben, ha az indexált éves vételár +/- 5%-nál nagyobb mértékben eltér a megelőző éves vételár nagyságától, a szerződő felek tárgyalnak a következő éves vételárról. Ha e tárgyalások eredmény nélkül zárulnak, úgy az indexált vételár nagysága maximum +/- 5%-kal változhat.
- [4] 2018-ban az árindex-változás +5,96% volt. A szerződésben előírt vételárkiigazítás elmaradt, mert az alperes az indexált vételár összegét az indítványozóval határidőben nem közölte. Ezért az alperes levélben jelezte az indítványozó számára, hogy egyeztető tárgyalásokat kíván kezdeményezni az indexált vételár megállapítására

vonatkozóan. Az indítványozó válaszlevelében a 2017. évi bázishoz képest +5%-os árváltozást javasolt alkalmazni, majd újabb levelében a KSH adataival alátámasztva javasolta a +5%-kal növelt indexált vételár alkalmazását, egyúttal a felek között tárgyalások lefolytatását kezdeményezte. A felek 2018. augusztus 15-én egyeztetést tartottak, ennek eredményeképpen egy „emlékeztető” megjelölésű megállapodás született. Ennek értelmében 2018. július 1-jétől a megegyezésük létrejöttéig, de legkésőbb 2018. szeptember 30-ig az alperes nem köteles a +5%-os indexált vételárat megfizetni az indítványozó felé, többi kötelezettségét azonban enélkül teljesíti. A kikötés időleges, kizárólag az indexálás nélküli teljesítés körében érvényes, az indítványozó a megállapodással nem mond le a jogairól.

- [5] A felek közötti tárgyalások 2018. szeptember 30-ig sem vezettek eredményre. Az indítványozó több alkalommal felhívta az alperest a szerződés szerinti +5%-os indexálásra. Ennek eredménytelenségét követően fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett az alperes mint kötelezett ellen az 5%-os vételár-emelkedés szerinti különbözet érvényesítése érdekében.
- [6] A kötelezett ellentmondása folytán az eljárás perré alakul. Az indítványozó keresetében 27 875 339 Ft vételár-különbözet, valamint annak késedelmi kamata, továbbá behajtási költségátalány megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Követelését elsődlegesen az adásvételi szerződésre, különösen annak 4.2 és 4.3. pontjaira, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:58. §-ára, 6:59. § (1)-(2) bekezdéseire és 6:61. §-ára, késedelmi kamatigényét a szerződés 4.8. pontjára, a Ptk. 6:155. §-ára, valamint a behajtási költségátalányról szóló 2016. évi IX. törvény 3. § (1) bekezdésére alapította.
- [7] Az első fokon eljáró Tatabányai Járásbíróság a kereseti követelésnek megfelelően marasztalta az alperest.
- [8] Az alperesi fellebbezés folytán másodfokon eljáró Tatabányai Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. A törvényszék a szerződés értelmezésével arra a következtetésre jutott, hogy a szerződés 4.2-4.3. pontjai értelmében amennyiben az indexálás mértéke túllép a +/- 5%-on, nincs egyértelműen meghatározva a vételár kiszámításának szabálya, ebből következően a feleknek tárgyalásokat kell folytatnia, azok eredménytelensége esetén pedig bírósági eljárásnak van helye. A jelen esetben az indexálás mértéke meghaladta az 5%-ot, az indítványozónak pedig nem volt felhatalmazása arra, hogy bármiféle egyoldalú automatizmus alapján állítson ki számlákat emelt áron.
- [9] Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Döntésének indokolásában rögzítette, hogy a felülvizsgálati kérelem több ponton nem felel meg a követelménynek, miszerint tartalmaznia kell a megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés indokolását is. A felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása körében a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sérti a bíróságok szervezetéről és

igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 2. § (1) bekezdését és 13. § (1) bekezdését, mert a másodfokú bíróság az ítéletet a szerződésértelmezés vonatkozásában megindokolta. Az Alaptörvény 28. cikkére való indítványozói hivatkozás téves, mert az a jogszabályok – és nem a szerződések – értelmezésének követelményeit szabályozza. A másodfokú bíróságnak nem kellett anyagi pervezetés útján hozzájárulni a jogvita kereteinek tisztázásához. A felülvizsgálati kérelem a szerződés értelmezésével összefüggésben nem jelöli meg a Ptk.-nak a szerződésértelmezés kereteit kijelölő rendelkezéseit.

- [10] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz – az Alkotmánybíróság főtitkárának felhívására utóbb hiánypótlással kiegészített – alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria ítéletének megsemmisítését.
- [11] Előadta, hogy a Kúria felülvizsgálati ítélete önellentmondó, mert a [42] bekezdésében rögzíti, hogy a felülvizsgálatot kérő indítványozó felsorolta a megsértett jogszabályi rendelkezéseket, majd röviddel utána azt állapítja meg: az indítványozó nem tüntette fel, hogy az érvelése melyik jogszabályhely megsértésére vonatkozik. A Kúria a jogerős ítélet „igazoltan iratellenes és hiányos” indokolását nem alapjogi környezetébe beágyazva vizsgálta, nem érvényesítette azt a követelményt, hogy az ügy elbírálásakor annak alapjogi vonatkozását is figyelembe kell venni. A Kúria csak részlegesen döntött a felülvizsgálati kérelemről, ítéletének indokolása így formálissá vált és kiüresedett. Mindez az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét valósította meg.
- [12] A peresztesség következtében az indítványozót jelentős anyagi hátrány érte, ezért a tulajdonhoz való joga is sérelmet szenvedett.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26-27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [14] Az indítványozó jogi képviselője 2022. május 19-én töltötte le a Kúria ítéletét, majd július 18-án, a 60 napos határidőn belül, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben adta postára a panaszt. A főtitkár hiánypótlási felhívását 2022. szeptember 5-én vette kézhez, majd október 4-én, határidőben egészítette ki panaszát.
- [15] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak *a)-f)* pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.

- [16] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza.
- [17] Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [18] Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést.
- [19] Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit.
- [20] Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel.
- [21] Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [22] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés
- [23] a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és
- [24] b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [25] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [26] A Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletben érdemben döntött az indítványozó felülvizsgálati kérelme felől.
- [27] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [28] Az indítványozó az egyedi ügy felpereseként érintettnek minősül.
- [29] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [30] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett panaszos által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.

- [31] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [32] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [33] Az indítványozó önellentmondásként értékelte, hogy a Kúria egy bekezdésben egyszerre állítja azt, hogy az indítványozó felsorolta a megsértett jogszabályi rendelkezéseket, valamint azt, hogy nem jelölte meg egyértelműen, mely jogszabályhely sérelmét indokolja okfejtésével. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria ítéletének indokolása valójában nem ellentmondásos. A felülvizsgálati kérelemmel szemben a Kúria azt a követelményt támasztja, hogy egyértelműen meg kell jelölni, mely jogszabályt sérti a jogerős ítélet, továbbá ki kell fejteni a jogszabálysértés indokát. Ebből eredeztethető az az elvárás is, hogy egyértelművé kell tenni, milyen körülmény mely jogszabályhely sérelmét eredményezte. A Kúria erről a követelményről tartotta úgy, hogy a jelen esetben nem teljesült.
- [34] Ezzel összefüggésben nem merül fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme azzal az indítványozói állítással sem, miszerint a Kúria nem foglalkozott az ügy alapjogi vonatkozásával. A Tatabányai Törvényszék a másodfokú eljárásban megváltoztatta az elsőfokú ítéletet és elutasította a keresetet, ennek során megjelölte mind döntésének érdemi okait, mind annak indokát, miért látta a másodfokú eljárásban orvosolhatónak az elsőfokú bíróság tévedését. A Kúria e jogerős döntést felülvizsgálva jutott arra a következtetésre, hogy nem történt jogszabálysértés; ítéletében tételesen kifejtette, miért nem vizsgálhatók érdemben a felülvizsgálati kérelem egyes részei, az érdemi vizsgálat körében pedig kifejtette, miért alaptalanok a kérelemben állítottak. Ennek során arra is rámutatott, miért nem helytálló az Alaptörvény 28. cikkére hivatkozni a szerződésértelmezés vonatkozásában. Ezzel a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó mérlegelési és indokolási feladatát teljesítette, melynek kapcsán nem merült fel az Abtv. 29. §-a szerinti körülmény.
- [35] Az indítványozó a tulajdonhoz való jogának sérelmét az eljáró bíróságok álláspontja szerint tisztességtelen eljárásával hozta összefüggésbe. A panasz nem mutatott rá olyan körülményre, amely alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének

sérelme megalapozottan állítható. Ilyen körülmény hiányában azonban arra utaló körülmény sem tűnik ki a panaszból, hogy az eljáró bíróságok ítéleteikben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését sértő módon döntöttek a vételár-különbözetre irányuló kereseti követelés megalapozottságáról és avatkoztak be az indítványozó tulajdonjogi viszonyaiba. Önmagában az nem tekinthető alkotmányjogi szempontból értékelhető érvnek, hogy a perbeli kérdésben az indítványozó érdekeivel ellentétes döntés született. A panasz ezért az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában sem fogadható be.

- [36] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Abtv. 29. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Márki Zoltán s.k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s.k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s.k.,
alkotmánybíró